GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 11. Marti 27 Ianuariu | 8 Februariu 1881.

Câteva observari la articlulu d-lui Maiorescu.

Brasiovu, 25 Ianuariu v.

Se intielege de sine, cà noi Romanii din Austro-Ungari'a n'amu potutu trece cu vederea ceea ce s'a scrisu despre noi intr'o fóia de frunte berlinesa de càtra unu Romanu de frunte din Romani'a libera. In revist'a de mai josu amu reprodusu in estrasu articlulu d-lui Maiorescu din „Deutsche Revue" si parerile ce si le-au datu organele principale din Romani'a asupra lui.

Terminandu acésta revista trebue la rêndulu nostru se facemu càteva observari la articlulu d-lui Maiorescu, in càtu ne privesce pe noi Romanii din Transilvani'a, Banatu, Bucovin'a. D-s'a, asemenandu-ne cu fratii nostri nenorociti din Basarabi'a, sustiene cà amu prosperá. D. Maiorescu cá unu barbatu eruditu trebue se scia, ce va se dica a prosperá, densulu nu póte ignorá, ce insémna, candu cineva sustiene despre unu poporu cà prosperéza. Ei bine, s'a ganditu óre d. Maiorescu seriosu la situatiunea Romaniloru din monarchi'a acést'a, candu a scrisu, cà ei prosperéza? Romanii basarabeni — dîce d'sa — n'au nici o scóla romanésca, Romanii din Transilvani'a, Banatu si Bucovin'a au mai multe scóle, prin urmare acesti'a din urma prosperéza? Póte óre sustiené d. Maiorescu acést'a in seriosu?— Atunci ar' trebui se apróbe si urmatórea conclusiune: unulu este incuiatu intr'o chilia cu totulu intunecósa, unde nu strabate de locu lumin'a sórelui celaltu este incuiatu intr'o chilia, in care prin tr'o crepatura a zidului aiba strabate o radia de lumina, prin urmare celu din urma prosperéza!

Dér' d. Maiorescu se desminte insusi, candu dîce, cà „imprudenti'a politicei interióre a Unguriloru in contra Romaniloru" este o pedeca pentru mergerea impreuna a Romaniei libere cu Austri'a. Déca ar' fi adeveratu, cà Romanii din Austro-Ungari'a prosperéza: atunci nu scimu, de ce ar' mai avé sè se impedece Romani'a libera.

D. Maiorescu trebuiea se fia mai precautu in intrebuintiarea cuvinteloru, prin cari voiea sè 'si esprime ideile, pentru cà le scriea intr'unu diaru prussianu si Prussianii sunt de regula fórte bine informati, ei sciu muitu mai bine chiaru cá d. Maiorescu cum stau Romanii din Austro-Ungari'a si cum prosperéza ei.

D. Maiorescu nu va fi convinsu pe Prussi nici despre aceea, cà dîficultatile ce se nascu din imprudinti'a politicei interióre maghiare ar' fi „mici si trecêtóre". A sustiene asia ceva insémna a nu cunósce mai de locu séu numai fórte superficialu situatiunea interióra a monarchiei nóstre.

Spre a aratá càtu de puçinu scrupulosu si superficialu judeca d. Maiorescu situatiunea si relatiunile Romaniloru din acést'a monarchia, vomu cita unu pasagiu dintr'unu articulu pe care renumitulu publicistu Franciscu Schuselka unulu din cei mai distinsi representanti ai politicei austriace, cari vrea „se conserve natiunalitatile" si dorescu cá imperiulu se fia „unu statu federativu alu compromissului d'intre diferetele sale natiunalitati", l'a scrisu la 1862, adeca inainte de 18 ani, in fói'a s'a „Die Reform" dela 15 Ianuariu 1862. Schuselka adeca dîse urmatórele:

„. . . Pe teritoriulu austriacu, nemedilocitu màrginasiu cu Moldov'a si tiér'a romanésca vietiuiescu cá la trei milióne de Romani, cari, in poterea legei naturei inscrisa de Dumnedieu in anim'a omului si care e mai poternica decàtu tóte asiediamintele politice, nutrescu cele mai vii simpathii pentru fratii loru de dincolo. Ei au aceleasi reminiscentie, acelea-si sperantie, pe ei ii dóre de ori-ce vatemare a aceloru frati. E neincungiurabilu si cu nici o doctrina politica nu se póte feri, cá renascerea unui statu romanu natiunalu se nu faca cea mai poternica impressiune asupra Romanului din Austri'a. Spre a intimpiná periclulu acestei impressiuni nu e de ajunsu, cá Austri'a se multiamésca pe Romanii sei pe deplinu in viéti'a loru politica si natiunala. Ei nu se voru multiami cu acést'a, déca se va continuá vechiulu sistemu; déca Austri'a va privi cu rea vointia la desvoltarea Romaniei libere, déca 'i va pune pedeci in cale, déca va face omagie umbrei suzeranitatii turcesci si va vatamá dreptulu viiu alu poporului. Austri'a trebue se recunósca Romani'a sinceru, trebuie se-o sprigininésca in modu amicabilu. Politic'a austriaca trebue se aiba de scopu, cá se càstige amiciti'a noului statu astfeliu, cá intregu poporulu romanu, cu tóta despartirea politica, sè se considere cá si intrunitu in privinti'a natiunala si sociala."

Eata cum scriea la 1862 unu barbatu de statu austriacu, care a fost mai de multe ori invitatu se intre in cabinetu; la 1862 candu Romani'a erá inca vasal'a Turciei. Elu nu era multiamitu cu aceea cá sè se dé tóte drepturile politice-nationali Romaniloru din Austri'a, ci mai pretindea cá Austri'a se recunósca si se spriginésca sinceru statulu romanu.

Ce garantii cere inse d. Maiorescu pentru asigurarea natiunalitatii romane, pentru fratii sei, cari nu mai posedu nici o umbra de dreptu politicu-natiunalu si a caroru limba este amenintiata adi chiaru si in biseric'a loru, candu voiesce sè se arunce cu „jun'a drépta" in braçiele Austro-Germaniei? D-s'a ne vede de-o parte „prosperandu", ear' de alta parte crede, cà dificultatile, cari provinu din „imprudinti'a politicei interióre a Unguriloru in contra Romaniloru . . . sunt mici si trecêtóre" de aceea este naturalu, cà nu se póte infierbentá pentru asemeni garantii.

D-nu Maiorescu cá omu politicu ar' fi trebuitu se prevéda, cà „imprudenti'a politica a Unguriloru" se va folosi si de cuvintele lui spre a ne dovedi, cà traimu in cea mai mare retacire, candu sustienemu, cà poporulu nostru nu ar' fi fericitu sub parintesculu guvernu unguresсu. Diarulu maghiaru din Clusiu „Kèlet" in numerulu seu celu mái nou dela 8 Februariu a si reprodusu cuvintele d-lui Maiorescu si punendu-le in paralela cu unu articulu alu nostru, in care aratamu, cà este o absurdidate a pretinde cá noi trei milióne de Romani se fimu pusi pe o trépta politica cu cei 40,000 de Ciangai unguri din Romani'a, esclama: „Façia cu aceste espectorari ne cade bine a ceti declaratiunea unui barbatu atàtu de distinsu cá Maiorescu!"

Cei dela „Kelet" inse in „imprudenti'a loru" nu vedu, cà argumentatiunea d-lui Maiorescu este cu doue taisiuri. D-nu Maiorescu vorbesce numai de politic'a traditiunala a Austriei si intr'adeveru cà puçinele scoli, pentru cari ne fericesce, nu s'au infiintiatu sub guvernulu unguresсu, ci in period'a lui Bach si a lui Schmerling!

Cronic'a evenimenteloru politice.

Evenimentulu celu mai insemnatu in politic'a din afara este desbaterea din camer'a francesa, relativa la cestiunea orientale. Se scie, cà indata dupa deschiderea sessiunei de façia unu deputatu amicu alu d-lui Gambetta, anume Aut. Proust manifestà intentiunea de a interpela pe ministrulu de esterne in privinti'a politicei sale orientali. Interpelatiunea d-lui Proust avú locu in siedinti'a din 3 Februariu. Esplicatiunile, ce le-a datu d-lu Barthélemy St. Hilaire, punu in o lumina fórte chiara punctulu de vedere, pe care se afla Françi'a. Ele dovedescu, cà guvernulu Republicei nu considera hotàririle conferintiei din Berlin cá obligatórie nici pentru Turci'a nici pentru Greci'a. Europ'a a propusu Portiei in anulu trecutu numai unu simplu proiectu de mediatiune, in privinti'a valorii si a insemnatatiei caruia Greci'a s'a insielatu amaru: pentru cà ofertulu, ce-lu face astadî Sultanu, nu trebue consideratu nici decàtu cá platirea unei datorii, ci numai cá unu daru de gratia din partea lui. Ministrulu dà Greciloru consiliulu se sisteze armarile. De aci se vede chiaru, cà guvernulu francesu nu mai sta pe terenulu hotaririloru conferintiei din Berlinu si este anume contrariu ori carei pressiuni in favórea acestoru decideri.

Declaratiunile ministrului francesu, cari de altcum primira din partea camerei unu eclatantu votu de incredere, nu voru lipsi de a esercié o influintia si asupr'a politicei esterne a d-lui Gladstone, care pêna aci tienea mortisiu, la aceea, cà hotaririle faimósei couferintei din Berlinu aveau potere obligatória pentru ambele parti in litigiu. Cá unu semnalu, cà d-lu Gladstone nu este departe de a-'si schimbá vederile de pên'aci relative la cestiunea orientale, se considera impregiurarea, cà d-lu Göschen, care avé se plece imediatu la Constantinopolu, deodata si-a amanatu plecarea sub pretestu de a face o visita reginei la Osborne.

Se telegraféza dela Constantinopolu, 3 Febr., cà ministrii in maioritate au fostu de opiniune cà resboiulu cu Greci'a, chiaru victoriosu, ar' fi desastrosu, déca nu fatalu pentru imperiu din caus'a uneltirilóru de revolta, ce se ivescu in cele patru coltiuri ale tierii: in Kurdistan, unde autoritatea turcésca e curatu nominala; in Siria unde poporatiunea s'agita din ce in ce mai multu si urméza a-si manifestá nemultiumirea prin placarde revolutionare; la Arabi, in care renasce vechea ura in contra Turcului, usurpatoru alu Kalifatului; in Albani'a, unde s'au petrecutu ultimele evenimente cunoscute; in Rumeli'a care, s'asigura aici, a tramisu in Russi'a unu oficiaru pentru primirea si tramiterea a 30,000 pusci de sistem'a adoptata in Bulgari'a. Pretutindeni, in sfêrsitu, nu s'astépta de càtu o ocasiune. Pentru tóte aceste cuvinte, consiliulu de ministri ar' fi de opiniune sè se faca Greciei concesiuni destulu de largi, dér' se nu cedeze de càtu gradatu, pasu cu pasu, asia, in càtu sè se scape càtu mai multu se va puté; aceste concessiunî, li s'ar' face mai cu osebire in Tesali'a; ele ar' cuprinde mai cu séma Larissa. Consiliulu a decisu asemenea de a intari tóte punctele Epirului, pe care Port'a voiesce se-lu pastreze cu ori-ce pretiu, precum si Ianina, Metzovo, etc. Chiaru Said-pasia nu mai are increderea Portiei intr'o solutiune favorabila, ce manifestase pêna acum, si este temere, cà Sultanulu se va lasa se fia tèritu de partid'a resboiului. E de observatu totusi, cà elementulu militaru din consiliu e favorabilu unei regulari pacinice.

In parlamentulu anglesu se petrecu de càtuva timpu incóce lucrurile cele mai estraordinari. Dupa o siedintia de patrudieci de óre in fine camer'a trebuì se alerge la unu actu de suprema desperare, pentru a pune capetu obstructiunei irlandeze. „Speeker"-ulu (vorbitoriulu) camerei in cele din urma se suì la tribuna, se-'si motiveze lovitur'a parlamentara, la care se vedea constrinsu din partea obstructionistiloru. Acésta motivare se incheià cu cuvintele: „Sub regimulu regulamentului de pên'aci activitatea legislatorica a camerei este cu totulu paralisata si o procedere noua esceptionale a devenitu absolutu necesaria. Eu credu a corespunde astfeliu mai bine vointiei camerei si a obtiené spriginulu ei, déca refusu de a mai lasá pe cineva se vorbésca, si pasiescu numai decàtu la votu." Camer'a in urm'a acestei provocari a procesu numai decàtu la votu.

In acést'a siedintia unu deputatu irlandezu a amenintiatu cu pumnulu pe d-lu Gladstone. In siedinti'a urmatória, in care ministrulu-presiedinte avé sè-si motiveze proiectulu seu pentru introducerea provisoria a cloturii (inchiderea discussiunei), deputatii obstructionisti dadura ansa la unu

tumultu ne mai vediutu pên'aci nici chiaru in parlamentulu anglesu. Pentru a pune capetu tumultului, 36 de deputati irlandezi *au trebuitu se fia dati afara cu forti'a* din sal'a siedintieloru. Abia dupa acést'a si-a pututu motivá d-lu Gladstone proiectulu seu de lege. Deputatii suspendati dadura din parte-le o proclamatiune càtra compatriotii loru, in care i admonéza la prudentia si patientia.

Acésta proclamatiune este urmatóri'a:

„*Senatus consultum.* Proclamatiune. Irlandezi! Tiér'a percurge in momentele de façia o crisa, care pentru caus'a nationale este plina de pericule. Procederea guvernului britanicu si a complicilorn sei urmaresce invederat'a tienta, se provóce inainte de vreme o resistentia. Voue ve incumbe deci responsabilitatea de a evitá o catastrofa si o dejosire. Voi aveti motive triste pentru o rescóla, inse *voi nu sunteti inca pregatiti* si o catastrofa sdrobitória ar' impune generatiunei urmatórie missiunea de a incepe de nou marea opera, care este astàdi atàtu de inaintata. Mantuirea poporului nostru zace numai in obtienerea „independentiei nationale," dér' timpulu luptei n'a sositu inca. Paziti-ve deci si nu ve lasati a fi sedusi la isbucniri nefolositórie prin amici falsi séu imprudenti séu prin dusmani! Acei'a, care ve provóca se faceti *incercare de insurectiune*, lucréza pentru Angli'a si trebue considerati cá vinovati de tradare façia de Irlandi'a. Trebue se observati disciplin'a cea mai severa, ori-ce isbucnire partiale trebue impedecata. Celelalte au se urmeze numai la ordinulu *oficeriloru vostri*. La insarcinarea *directoriului nationalu-irlandezu*." — Acésta proclamatiune a produsu in spirite o iritatiune preste mesura mare. Armat'a in tóta Irlandi'a stà dî si nópte consignata.

Este cunoscutu, cà *Russi'a* se lupta de multa vreme, cá se subjuge populatiunile de dincolo de marea caspica. Intre acestea Teke-Turcmenii sunt cei mai resboinici. In multe rànduri au bàtutu in modu simtitoriu armatele Tiarului tramise in contra loru. Acum inse generalulu *Scobelev* prin invingerile ce le a repurtatu asupr'a loru, luandu cetatea *Georg-Tepe* pare a fi infrantu cu totulu fortiele Techintiloru, punendu capetu independentiei de cari s'au bucuratu. Press'a oficiósa nu se satura se spuna mereu, cà cu resbóie, cá si acest'a Russi'a nu urmaresce in Asi'a de càtu o missiune curatu civilisatória. Astfeliu ne spune celu puçinu oficiosulu „Journal de St. Petersburg". Diare rusesci cá „Golos" si „Molwa" nu impartasiescu nici de càtu asemenea vederi. Din contra diarulu „Molwa" crede, cà cele 60 de milióne de ruble ce se dice, c'a costatu espeditiunea generalului Scobelev, ar' fi pututu fi intrebuintiate a casa in tiéra pentru desvoltarea scóleloru elementare si pentru latirea culturei in poporulu, care geme sub greutatea celei mai mari ignorantie. Acestu diaru regreta pretins'a *missiune civilisatória* a Russiei in Orientu.

Brasiovu 6 Februariu st. n.

Este cunoscutu, cà *camer'a comerciala si industriala* din Brasiovu a fost disolvata in anulu trecutu, din causa, cà a refusatu a dá o subventiune anuala unei scóle din orasiulu secuiescu S.-St.-György. Dupa unu timpu indelungatu de provisoriu abia acuma s'au ganditu a face, la 19 Februariu, alegerea membriloru camerei. Si acést'a alegere inse va fi numai provisoria, deórace la véra se facu in tóta tiér'a alegeri ordinare pentru camerele comerciale si de industria. Se observa inca de acuma o miscare si o pregatire estraordinaria in sinulu gremiéloru comerciale. Este vorb'a de astadata de a luptá si in contra tendintieloru guvernului de a face din camerele comerciale nesce societati de pagodi, nesce instrumente órbe pentru scopurile politicei suprematiste maghiarisatórie. Apetitulu vine mancandu, si ómenii dela guvernu ar' voi acuma se maghiariseze par force si comerciulu; ei ceru dela camerele comerciale, cá se subventiuneze scóle maghiare si déca li se respunde, cà scopulu acestoru camere nu este de a ajutá scóle, le disolva.

Si la noî, inBrasiovu, se lucréza acuma din resputeri cá se intre elemente mamelucesci in camer'a comerciala si industriale. Avemu causa inse de a crede, cà tendintiei loru unilaterale de feliulu acest'a li se va opune unanim'a vointi'a a acelora, cari fara deosebire de natiunalitate au in vedere numai interessele adeverate ale comerciului si ale industriei. Audimu, cà pentru alegerile dela 19 Februariu curentu s'a stabilitu o intielegere intre Romani si Sasi, luanduse de basa numerulu alegètoriloru, celu posede fiacare grupa.

Scrisori din Basarabia.

(Corespundintia originale a „Gazetei Transilvaniei".)

Chisineu in Ianuariu 1881.

Eata aprópe trei sferturi de seculu, de candu Basarabi'a se afla robita de càtra unu poporu slavu.

Amara este robi'a, dér' robi'a rusa este si mai amara!

Robi'a rusa a degradatu sufletulu Romanului din Basarabi'a, a sfasiatu inteleginti'a lui. Guvernulu rusescu in decursulu timpului de la 1812 incóce a facutu totulu, pentru a mistui natiunea romana din Basarabi'a.

Dér' pêna astadi poporulu romanu subjugatu a remasu crediuciosu originei sale, a pastratu limb'a s'a, moravurile sale, portulu seu romanescu, obiceiurile si traditiunile stramosiloru sei. *Numai boerimea basarabiana* a trecutu in partea cutropitorului, care pentru servitiile sale servile a primit'o in sinulu privilegiatiloru sei.

Boerimea nóstra *se declara a fi rusa.*

Am cititu deunadi in diarulu „*Resboiulu romanu*" de la 18 Ianuariu unu articulu subsemnatu de Gr. B. Chrisoscoleu, unu articulu infamu. In acestu articulu, intre altele, sunt scrise urmatórele rênduri: „Este ridicnlu de a dice, cà „Rusi'a a anihilatu elementulu Romanu din Basa-„rabi'a, si cà Austri'a conserva nationalitatile. A-„ceste cuvinte scrise de unu romanu imi producu „o mare stupefactia, càci d. Maiorescu scie séu tre-„buie se scia, cà o multime de boeri moldoveni, „precum Casimirescii si altii sunt consiliari de statu, „considerati si iubiti de Imperatulu si cà, déca „Russi'a n'a permisu càtor-va romani, *càci cea* „*mai mare parte a locuitoriloru* „*din acést'a provincia este com-* „*pusa din Rusi, Bulgari, Serbi* „*si Tatari*, pentru propri'a ei securitate, cá „se faca turburari . . . etc."

Aceste rênduri me facu a reabilitá adeverulu càlcatu in picióre de préplecatulu robu alu Mariei Sale ex-domnului Moldovei Gr. Sturdza, de grecul Chrisoscoleus; voiu reabilitá acestu adeveru prin cifrele nepartinitóre, pe care le voiu estrage din tabelele oficiale ale statisticei ruse. D. Chrisoscoleus de sicuru scie rusesce si prin urmare cunósce foliantulu intitulatu: „*Voenic, statisticeskii sbornik*", editatu de càtra oficiarii statului majoru rusu. Din acést'a lucrare eminamente oficiala estragu urmatórele cif e, care sunt tiparite pe pagin'a 94—95 sub rubric'a: poporatiunea Russiei europene dupa nationalitati: „Basarabi'a este populata cu 165,252 rusi, 25,684 bulgari, 33,501 germani, 892,793 romani, 2,222 tatari, 120,000 israeliti si 18,983 tigani, adeca pe o 100 de insi vine 12$^0/_0$ rusi, 2.5 bulgari, 79.4 romani, 9.1 israeliti." —

Eata adeverulu, si inca unu adeveru relativu, pentru cà cifrele sunt deja vechi, si dupa statistic'a facuta de càtra *Semstro* (adunarea provinciala) se vede, cà poporatiunea romana din Basarabi'a se urca peste unu milionu.

Rusulu in lucrarea s'a oficiala n'a tàgàduitu adeverulu, si greculu, care se declara astadi de romanu, a spusu neadeverulu, cu scopu de a sprijini inalt'a tradare a stapanului seu, a senatorului Gr. M. Sturdza. Nu me miru de acést'a manopera a unui Chrisoscoleus, dér' me miru de altceva; de pacienti'a junimei romane de la Bucuresci. Se presupunu cà dupa retrocessiunea Elsatiei si Lorenei unui Chrisoscoleus din Françi'a iar' fi venitu poft'a se declare intr'unu diaru numitu de esemplu „*La guerre française*", cà nici-odata elsatianii n'au fost francesi si cà imperiulu germanu este celu mai simpaticu si celu mai binevoitoru statu pentru Françi'a. Sciti ce s'ar' fi intemplatu acelui Chrisoscoleus in Françi'a? — Elu ar' fi fost blamatu publice de junimea francesa.

Dér' junimea nóstra este rabdatóre, si permite scriitoriloru se insulte natiunea romana in fia care dî in faci'a sórelui.

Asia dér' Basarabi'a este populata de unu milionu de romani, cari pêna astadi 'si pastréza limb'a loru. Este adeveratu, cà Casimirescii, Cotrutia, Catargi, Leonardii, Lascarii, si multi alti, adeca boerimea basarabiana — toti acesti consiliari de statu rusi sunt iubiti de Imperatulu rusu, dér' pentru ce? Domnulu Chrisoscoleus nu ne spune acést'a, se vi o spunu dér' eu — pentru c'au tradatu natiunea loru, pentru cà intot-déuna au fost inamici ai poporului romanu din Basarabi'a, pentru cà cu Muruzzi in capu la 1812 au trecutu cei d'antai in lagàrulu rusiloru si au sarutatu man'a imperatului rusu si-a lui Cutusoff. Eata pentru ce sunt iubiti de càtra imperatulu.

Se me iertati cà acést'a prim'a a mea scrisóre *nolens volens* s'a transformatu intr'unu articulu de polemica. O anima insultata are dreptulu la compatimire si articululu diarului „*Resboiulu romanu*" a ranitu animele basarabiane.

In viitóri'a mea scrisóre voiu intrá in rolulu meu de corespondinte.

Arbore.

Viitoriulu resbelului.

„Institut de droit international" (institutulu de dreptu internationalu) tramitiendu manualulu seu intitulatu „Legile pentru resbelulu pe uscatu", aparuta de curêndu, maresialului *Moltke*, acest'a adressà d-lui *Blunschli*, vice-prtsiedintele institutului urmatórea epistola publicata in „Revue de droit international."

„Berlinu 11 Decembre 1880. Pacea esterna este unu visu, si inca unu visu, ce nu este de locu frumosu. Resboiulu este unu elementu alu ordinei stabilite de D-dieu. Cele mai nobile virtuti ale omului se desvólta in elu: Curagiulu, abnegatiunea, implinirea cu credintia a datoriei si spiritulu de sacrificiu; soldatulu 'si da vieti'a. Fara de resbelu lumea ar' ajunge in putreditiune (Fäulniss) si s'ar' perde in materialismu. Eu inca sunt pe deplinu invoitu cu propunerea esprimata in prefaçia, cá successiv'a imblandire a moravuriloru se se reflectese si in art'a resbelului. Eu inse mergu mai departe si credu, cà numai imblandirea moravuriloru este in stare de a ne duce la tient'a, la care nu se póte ajunge cu ajutoriulu unui dreptu de resbelu codificatu. Orice lege face necessaria o autoritate, care se veghieze asupr'a ei si se conduca essecutarea ei, si tocmai acést'a putere lipsesce in ceea ce se atinge de observanti'a tractateloru internationale. Care putere va pune man'a pe arme numai din acea causa, cà doue puteri ce pórta resbelu, au calcatu legi de ale resbelului? Pentru delicte de acesta feliu nu esiste pe pamentu judecatoriu: succesulu póte fi obtienutu numai prin crescerea religiósa si morale a individiloru si prin sentimentulu de onóre, prin semtiulu de dreptate alu comandantiloru. cari 'si impunu ei singuri legea si se acomodéza ei pe càtu le permitu impregiurarile cele anormali ale resbelului. Cu privire la acést'a trebue, ce e dreptu, se recunoscemu, cà progresulu omenimii in art'a si modulu de a purta resbelu a urmatu in adeveru imblandirei generale a moravuriloru. Se se compare numai terrorile resbelului de treidieci de ani cu luptele timpului modernu."

Unu mare pasu s'a facutu in timpurile nóstre cu introducerea serviciului militaru generalu, care face, cá se intre in armate classele cultivate. Elementele neculte si nedisciplinate forméza fara indoiéla si astadi o parte constitutiva a acestora, dér' nu sunt numai ele singure, precum erau mai 'nainte. Afara de acést'a guvernele possedu doue puternice mijlóce de a preveni cele mai rele transgressiuni: disciplin'a severa, ce se mantiene in timpuri de pace, la care soldatulu a fostu dedatu si grij'a administratiunei, care ingrijesce de hranirea trupeloru in campania. Candu lipsesce acést'a ingrijire atunci si disciplin'a se póte mantiené numai in modu imperfectu. Soldatulu, care indura suferintie, lipse si osteneli, care este espusu la pericule. nu se póte retiené se nu 'si ie ce-i trebue in raportu cu resursele tierii. Elu trebue se ie totu ce e de lipsa pentru esistenti'a sa. Nu suntemu in dreptu se ceremu dela densulu lucruri supraomenesci. Cea mai mare binefacere in resbelu consta in aceea, cà elu se finesce iute. In vederea acestei tînte trebue se fia permisu a intrebuintia tóte mijlócele, afara de acelea, cari sunt positivu de condamnatu. Eu nu me potu declará nici-decum invoitu cu declaratiunea dela Petersburg, deca ea sustiene, cà slabirea fortieloru militare ale inimicului constitue uniculu modu indreptatu contr'a tuturoru resurseloru guvernului inimicu, contr'a financieloru, drumuriloru de feru si a provisiuniloru sale si chiaru contra prestigiului seu.

Cu acést'a energia, si cu tóte acestea cu mai multa moderatiune, cá ori-candu mai 'nainte, a fostu portatu ultimulu resbelu contr'a Francie. Sórtea campaniei era decisa dupa doue luni de dîle, si luptele luara unu caracteru inversiuatu, abia dupace unu guvernu revolutionariu prelungi resbelulu spre nenorocirea tierii inca patru luni de dîle. Eu credu, cà in resbelu tóte trebuescu luate individualu. Singuru articuli, cari voru avé efectu, sunt aceia, cari se aplica in deosebi la comandanti. De feliulu acest'a sunt acele prescrieri ale manualului, cari se referescu la raniti, bolnavi, medici si la materialulu sanitariu. Recunóscerea generale a acestoru principii precum si a acelora, cari se rapórta la prisonieri, ar' constitui deja unu progresu esentialu cu privire

la tient'a, ce o urmaresce cu o perseverantia atàta de onorabile „Institutulu de dreptu internatiunalu."

Distinsulu iurisconsultu B l u n t s c h l i, profesoru la facultatea de dreptu din Heidelberg, respunse maresialului M o l t k e prin o epistola, din care estragemu urmatóriele passage:

„Càtiva membri ai Institutului nu potu nici de cum se renuncie la speranti'a, cà gratia progreseloru civilisatiuni, omenirea va ajunge intr'o di acolo, cá-se inlocuiésca resbelulu asia precum obvine elu astadi intre state suverane, printr'unu tribunalu organisatu. In totalitatea s'a inse Institutulu scie fórte bine, cà acést'a sperantia n'are nici unu prospectu de a fi realisata in timpulu nostru, si elu si marginesce activitatea s'a pe acestu terenu la dóue scopuri de capetenia, cari sunt realisabile:

1. a deschide si a usiura drumulu judecatorescu pentru certe de puçina importantia, cari se nascu intre state, pentru cà resbelulu intr'unu asemenea casu ar' fi de siguru unu mijlocu disproportionatu; 2. a contribui la aceea, cá se se chiarifice in resbelu insasi ordinea legale si se se fortifice. . . De candu servitiulu militaru obligatoriu a transformatu armatele permanente in armate nationali, a d e v e n i t u n a t i o n a l u s i r e s b e l u l u. Prin acést'a importantia si necessitate a legiloru de resbelu au crescutu, pentru cà in diversitatea de cultura si de sentimente, ce esistu intre individu si intre clasele unei natiuni, d r e p t u l u este aprópe unic'a fortia morale, a careia necesitate este recunoscuta de toti si care reunesce pe toti cetatianii sub nisce regule comune. Este o fapta imbucuratória ce inaltia sufletulu, aceea pe care o constatamu noi in continuu in „I n s t i t u t u l u p e n t r u d r e p t u l u i n t e r n a t i o n a l u", cà se forméza intrunu modu din ce in ce totu mai chiaru o convictiune generale de lealitate, care léga pe tóte popórele civilisate. . . Pentru acést'a este cu putintia a proclamá unu d r e p t u d e r e s b e l u i n t e r n a t i o n a l u, care e recunoscutu de leal'a consciintia a tuturoru popóreloru civilisate. Déca inse unu principiu este odata recunoscutu de toti: atunci elu esercieza asupr'a spiriteloru si asupra moravuriloru o autoritate, care pune unu frêu pofteloru sensuali si invinge asupr'a barbariei. Noi cunóscemu insuficienti'a mijlóceloru de a probá si a esercié prescrierile dreptului gintiloru; noi scimu si aceea, cà resbelulu, care iritéza atàtu de tare pe popóre, esciteza instinctele cele bune càtu si pe cele rele ale naturei omenesci. Dér' tocmai din acést'a causa semte juristulu trebuintia de a presentá prescrierile juridice, a càroru necesisate a recunoscut'o, cu chiaritate si cu agerime semtiului de dreptate alu multimei si consciintiei de dreptu a acelora, cari o guvernéza si elu are convingerea sigura, cà acést'a declaratiune va fi audita in propri'a consciintia a participantiloru si va aflá unu puternicu resunetu in opininnea publica a tuturoru tieriloru. Mai antaiu statele, fiacare in marginile suveranitatii sale, au detorinti'a se veghieze, cá dreptulu gintiloru se fia pazitu si calcarile patente ale acestuia se fia pedepsite. Esercérea dreptului de resbelu trebue deci mai 'nainte de tóte concrediuta statului, care esercéza puterea publica acolo, unde a avutu locu o stricatiune. Nici unu statu nu se va espune cu usiurintia si fara inconveniente si periculu imputarei meritate de a-si fi necunoscutu detorintiele sale internationale; elu nu se va espune la acést'a nici chiaru, candu scie, cà n'are de a-se teme de nici unu periculu de resbelu din partea unui alu treilea statu. Ori care, statu, fia elu celu mai puternicu, va càstigá in modu invederatu onóre inaintea lui D-dieu si a ómeniloru, déca se va aràtá fidelu si sinceru in observanti'a dreptului gintiloru. Insiela-ne-vomu óre de vomu presupune, cà credinti'a in dreptulu gintiloru, cá intr'o lege santa si necesaria, va inlesni esorciarea disciplinei in armata si va impedeca multe erori si stricatióse transgressiuni? Eu celu puçinu credu, cà erórea trecuta din Evulu vechiu la noi, dupa care i n d e c u r s u l u r e s b e l u l u i d r e p t u l u i n c e t é z a s i c o n t r'a p e p o r u l u i i n i m i c u e s t e p e r m i s u o r i - s i - c e, c à a c é s t a h i d ó s a e r ó r e v a m a i m a r i n u m a i s u f e r i n t i e l e s i r e l e l e i n e v i t a b i l e a l e r e s b e l u l u i, f a r a n i c i o n e c e s s i t a t e s i f a r a d e n i c i u n u f o l o s u, d i n p u n c t u l u d e v e d e r e a l u p u r t a r i i e n e r g i c e a r e s b e l u l u i, pe care o tienu si eu de buna."

Panegiricu

rostitu de G e o r g e S e c u l a la parastasulu intru memori'a decedatului Dr. *Iosifu Hodosiu*, celebratu in Dev'a la 11/23 Ianuariu 1881.

„Non omnis moriar."

Horatiu.

Domniloru! In façi'a acestei tristo celebrari, acestei dedicari dictate de pietatea si recunoscinti'a, ce pastramu càtra memori'a illustrului defunctu, se cuvine, cá se reamintimu viéti'a lui cea candida, laboriósa si prea zelósa, — ce a trecutu deja in domeniulu istoriei.

Mie inca mi s'a impusu trist'a datoria, cá se fiu interpretele modestu alu modestei dér' intensivei sale activitati, ce a desvoltatu in scurt'a cariera a vietiei sale, care i s'a taiatu prea de timpuriu; mie unuia dintre cei multi discipuli ai sei in scól'a practica a vietiei, — care in cursu de ani 16 am avutu fericit'a ocasiune, a vedé si a pipai faptele lui maretie, nobilitatea animei lui si inaltulu lui spiritu de-o rara stralucire, mie dicu inca mi-a impusu semtiulu meu de datorintia, — cá in palide trasuri, amesuratu modesteloru mele poteri, se cercu a pune in vederea domniiloru vóstre calitatile, talentele si fortiele de lucrare a le acelui barbatu, pre care natiunea nóstra romana l'a avutu si pretiuitu intre cei mai distinsi fii ai sei si pre care astadi cu dorere de anima 'lu jalesce.

Dr. Iosifu Hodosiu! nu mai este; elu obositu si frantu de lucrarile incordate, s'a desbracatu de vestedulu corpu muritoriu, remanendu numai viulu seu spiritu intre noi, pentru cá avendu-lu totu-deaun'a inaintea ochiloru nostri, in memori'a si in animile nóstre, suvenirile lui se ne insufle taria, barbatia, departandu ori-ce descuragiare in lupt'a neobosita spre a ajunge acelu idealu maretiu, ce a fostu tintá aspiratiuniloru geniului lui! Ci faptele unui barbatu trecutu din viétia, de odata cu densulu trecêndu in domeniulu istoriei, este noue reservatu, numai ale contemplá si studeá si aflandu-le, cá acuma bune de imitatu, se le admiramu si se le urmamu.

Trebue, domniloru! se cunóscemu biografi'a si faptele acestui distinsu barbatu, cá se-lu putemu apretiui dupa marea lui valóre. — Dér' eu se-vi o spunu acést'a?

Viati'a acestui barbatu, d'in leaganu si pêna la mormentu, este un'a carte deschisa, si este cunoscuta in amenuntele ei de totu romanulu din tóte partile locuite de romani, incependu de la regiunile cele mai inalte, pêna la cele mai modeste colibe tieranesci romané; „deci nu pentru cá se ve spunu D-vóstre lucruri nóue, ci numai pentru cá se ve reinprospetezu in memoria faptele lui intr'unu siru cronologicu, mi amu permisu a ve presentá o schitia biografica prescurtata a illustrului decedatu. . .

Iosifu Hodosiu, cá cei mai multi barbati distinsi de ai nostri, din epoc'a de facia, a fostu fiu de preotu nascutu in Bandu, in Transilvani'a, la 28 Octobre 1829, prin urmare se vede lamuritu, cà prea de teneru a parasitu aceasta vietia. In fraged'a s'a copilaria a atrasu deja atentiunea invetiatoriloru si professoriloru sei, prin distinsulu seu talentu prin soliditatea portarei si diliginti'a s'a; primele studie, le-a facutu in Tèrgulu-Muresiului, apoi in Blasin, — éra facultatile academice la Clusiu, Viena si Padová, la care universitate celebra din urma a obtienutu si gradulu de doctoru in legi. Cá teneru juristu, Iosifu Hodosiu din incredintiarea profesoriloru sei tinea adesea de pe catedra prelegeri colegiloru sei, cari lu iubieau si admirau cu o pietate si alipire sincera si respectuósa.

In prim'a loru junetia abia crescuti din fraged'a copilaria, puçini sunt, cari se-'si pota revindica vre-o actiune pe terenu publicu, dér' Iosifu Hodosiu si in acestu respectu face o esceptiune laudabila, cà-ci in tempulu pêna a nu-'si terminá studiele periodice, s'a conflagratu si in patri'a nóstra marea idea a regenerarei, redesteptarei nationale, anulu si periodulu de eterna memoria binecuventata 1848/9. Hodosiu nu a privitu acelu periodu cá unu periodu de trista aducere aminte", cumu 'lu caracteriséza multi dintre muritori, ci-lu consideră, cá pe venirea Salvatorelui Cristu, dupa obscurantismulu religiosu de mii de ani inainte si cá pe invierea Domnului in diu'a de Pasci, diu'a luminata a isbêndei luminei asupra intunerecului, a dreptatii asupra fara — de — legei, astfeliu si periodulu aniloru 1848/9 a fostu consideratu de Hodosiu cá diu'a redesteptarei nationale la tóte popórele in generalu si la Romani in specialu, cá o epoca, care a datu natiuniloru cunoscinti'a de sine, si conscienti'a valórei sale; numai cu curatirea si limpedirea, ce a adus'o chaosulu dela 1848/9, au potutu sè se cristaliseze ideile lumei noue, ideile dreptatiei si ale adeverului pusu pe basa sigura, solida a desvoltarei nationali! Astfeliu Hodosiu, in epoc'a aceea de regenerare si redesteptare nationala, cá fragedu teneru inca, a conlucratu in spre bene la luminarea poporului romanu asupra drepturiloru, detorintieloru si càrariloru sale, a conlucratu cu armele sciintiei, si ale zelului seu romanescu inflacaratu si ardietoriu de isbênd'a dreptatii.

Actiunea din epoc'a dela 1848/9 n'a putulu fi destulu de prielnica, din nefericire, càci ide'a, pe care o urmá si Hodosiu dupa conducètorii acelei actiuni, a fostu reu intielésa, si reactiunea prindiendu fortia n'a permisu, cá ideile ivite sè se practice in genuinulu loru intielesu, ast-feliu o ceatia désa a coperitu de nou orizontulu, pe care se ivira radiele luminei nationali aprópe triumfatorie!

Dr. Iosifu Hodosiu dupa reintórcerea s'a delá Padov'a in anulu 1854 s'a ocupátu cu deosebire de cultivarea diaristicei; cu pén'a s'a agera si tactulu seu prudentu, a intretienutu timpu indelungatu publiculu romanescu cu interesantii sei articli scrisi in „Gazetá Transilvaniei", „Foia pentru minte si literatura", apoi „Revista Càrpatiloru". Totu in acestu intervâlu a edatu opulu „Principiele dreptului naturei" si „Istori'a dreptului Romanu" cá fragmente in „Fói'a pentru minte, anima si literatura", cu unu cuventu a desvóltatu o activitate neintrerupta, bine simtita si trebuitória — si, domniloru, acest'a a fostu cu tóte astea periodulu celu mai restrinsu alu activitatii sále.

La anulu 1857 a luátu in casatoria pe Aná Bálintu, „Zîn'a muntiloru apuseni", fiic'a váloroşului Prefectu de odinióra „Pop a Bálintu", in care casatoria de scurta durata, de aui 25, a daruitu natiunei optu descendenti, siése fii si doue fiice, — cari singuri sunt unu tesauru nationalu, prin crescerea loru romanésca natiunala, prin cultur'a spirituala si frumseti'a loru naturala. In cursulu vietiei sále conjugale numai dupa multe obstacule de rigide forme la anulu 1860 candu gerulu absolutismului se mai muia-se, a potutu se obtina diplom'a si facultate de Advocatu, care professiune inse puçinu a practicat'o, càci sosise anulu 1860 cu noulu constitutionalismu, intinsu popóreloru monarchiei austriace, din initiativ'a propria a Majestatii Sale.

(Va urmá.)

Articlulu d-lui Maiorescu din „Deutsche Revue."

(Fine.)

In respunsulu, celu dà d-lui Maiorescu, diarulu „Romanulu continua asia:

„Se spunemu si noi, cà Roman si numai Roman a fostu principele Carolu la 1866 cá si la 1877. Peste 5, 6 dile erá se 'ncepa resbelulu intre Prusi'a si Austri'a. Turcii erau gata se intre in tiera. Domnulu, junele Domnu, scia cà nimicu, absolutu nimicu n'avea armat'a nóstra; Costangalia ne aratase deja starea armeloru si a munitiunii armatei. Domnulu sciá, cà in starea, in care era armat'a atunci si in asia micu numeru, o divisiune de ostire turcésca putea se cutreere, se putiésca tiér'a si se umilésca natiunea. Cu tóte aceste, elu adunà totu ce putù si se gatea a se pune in capulu armatei, inse nu pentru a invinge, ci pentru a salvá, pe càtu s'ar' puté, onórea tierei sale.

„Acést'a datoria de romanu si de capitanu implinita, Domnulu, — despre care dice d. Maiorescu, cá „era unu cuiu alu principelui de Bismarck, pentru alu infige in carnea Habsburgiloru"; Domnulu — despre care scrise d. Maiorescu „cà venise in tiéra cu d. Ion Bratianu, care impennase Transilvania, Banatulu, Bucovin'a — se duse cu d. Ion Bratianu la d-nu Dumitru Grigorie Ghica. — Am venitu, ei dise principele Carolu, se te rogu, se mergi la imperatórele Austriei se-i spui, cà sunt romanu si numai romanu, cà prin urmare nu vomu luá parte la resbelu, nici nu vomu face umbra macaru de propaganda in Austri'a séu in Ungari'a' si se-i ceri se faca pe Turci'a se respecte neutralitatea tierei.

D. Dumitru Ghica se gati in doue óre si plecà cu epistolele principelui Carolu. Imperatorele Austriei nu voiu a-i acordá audiintia, dicendu-i cà nu recunoscuse pe principele Carolu si guvernulu seu. D. Dumitru Ghica nu se incercà; elu róga a fi priimitu personalu. Imperatorele, care-'lu cunoscea, si care sciá si serviciile ce facuse armatei generarelui Puhner, candu ea fù silita se se retraga in Romani'a, precum apoi priimise totu cu vointi'a natiunii si s'ajutase mii din cei fugiti de peste Carpati, ei acordà audiinti'a ce ceruse.

Imperatorele era fórte rece. D-nu Dumitru Ghica 'i vorbi cu elocintia si cu vocea vibratóre a patriotismului; Imperatórele s'apropie, ii stringe man'a si ordoná indata ministrului seu de la Constantinopole, se invite pe Turci a respectá neutralitatea Romaniei. Intr'o singura d. Dumitru Ghica isi sfirsi missiunea cu soccesu.

Eaca dér' fapte, cunoscute de toti straiuii; éca cum Domnulu Romaniloru, a doveditu la 1866, cá si la 1877, cà este capulu alesu alu Romaniei, cà numai interesele ei le servesce si cà scie, semte si voiesce cá numai anima, ei se fia puntulu de rézamu alu pàrghiei domnesci.

Dupa acést'a „Romanulu" combate asertiunile d-lui Maiorescu, prin cari suspitionéza pe d. I. Bratianu si pe d. C. A. Rosetti, cà dela 1848 si pêna la 1881 ar' fi fost numai agenti secreti ai Russiei, dér' natiunea si-a manifestatu increderea in acesti barbati de statu si cu ocasiunea ultimeloru alegeri, si nu se póte dice, ca natiunea ar' fi órba si ar' fi faptuitu, pentru cá se fia rób'a guvernului

actualu. Ce va dîce lumea, candu va vedé, cà partit'a conservatóre din tiéra se ofera pêna la degradare, o parte panslavismului prin d. Grig. Mihaiu Sturdza, si o parte pangermanismului prin d. Titu Maiorescu? s. a. Mai departe sustiene „Romanulu", cà articlulu d-lui Maiorescu contiene o oferta facuta Austro-Germaniei, care dîce: Datine guvernulu, si noi ne chezasiuimu — „cu tóta imprudinti'a politica a Unguriloru" — a invinge in tóte dificultatile mici si trecetóre s. a. — si in fine esclama, cà conservatorii acum cá totudéuna se radîma in straini spre a ajunge la potere.

Organulu Centrului „P r e s s a" vorbindu despre articlulu d-lui Maiorescu, scrie intre altele:

„Natiunea nostra nu voesce a avé o politica nici rusésca, nici austro-germana, ci simplu romanésca. Guvernulu nostru nu trebue se se inspire dela nimeni din afara, ci numai de interesele din intru. Elu trebue se se bucure de o egala incredere si stima, din partea tuturoru. Càci Romanii nu au idei preconcepute contra nimenui; ei voiescu se fia bine cu totii, si se nu se absórba in nimeni, càci numai asia potu fi liberi in actiunea loru. De ce noi amu otarî de mai 'nainte cà avemu se fimu in lupta, séu in ciocniri, ori in perpetue banueli cu vecinii nostri, fia slavi, fia germani, fia unguri? Din contra' va trebui se ne silimu a intretiné bune si simpatice raporturi cu totii, pre càtu aceste raporturi nu voru vatamá interessele nóstre. Acést'a este politic'a de echilibriu si de interese, care este cea romanésca, pe care au practicat'o stramosii nostri si pe care o continua guvernulu actualu."

„Cu unu partidu dér' forte la guvernu, energicu in actiune si moderatu in procedere, care are increderea tierei si a Adunariloru, si care practica o politica numai romanésca, putem astepta cu liniste, inse cu prevedere, evenimentele esterióre; càci, astufeliu numai, putemu fi in conditiuni a tîné peptu, intr'unu casu datu, la periculele, ce ar' creá pentru noi aceste evenimente."

Organulu liberaliloru independenti „B i n e l e P u b l i c u" reproduce unu articulu, ce a aparutu in „L'Independance roumaine" sub titlulu: „Se fimu romani", in care se dîce, cà „liberalii independenti sunt singur'a nuantia, care ar' poté servi cá simbure seriosu opositiunii" si apoi adauge: Natiunea nu mai póte se véda pe guvernu, cà-si iea inspiratiunile dela Berlinu séu dela Vien'a! In fine, cà ar' voi se 'i se faca o politica nationala, sincera si leala si sè se parasésca politic'a de tertipuri, care are pretensiunea, cà este fina, dér' care in definitivu e facuta din concessiuni continue s. a." apoi venindu asupra articlului d-lui Maiorescu dîce, cà program'a d-sale se póte reduce la acsiom'a, cà: Romani'a trebue sè se alipésca de politic'a austro-germana. . . „Cà d. Maiorescu vine a accentuá acést'a opiniune tocmai in momentulu, candu cestiunea Dunarei pune pe Romani'a in lupta pe façia cu Austri'a, acést'a ajutata fiindu de Germani'a, insemnéza a spune lamuritu: „guvernulu Bratiauu nu vré séu nu póte serví politic'a predomnitória a Europei: noi inse vomu face-o si suntemu gat'a pentru acést'a tréba."

Diverse.

(S o c i e t a t e a de l e c t u r a „J u l i 'a") a junimei romane dela universitatea din Clusiu va arangiá in favorulu seu unu Concertu Impreunatu cu Balu, la 24 Februariu n. 1881, in Sal'a Redutei Urbane. Comitetulu Arangiatoriu: Alesandru Popu, presiedinte. Augustu A. Nicóra, secretariu. Pompeiu Germanu, cassariu. Remu Rosc'a, controloru. Demetriu Ciut'a. Petru Dulfu. Andreiu Micu. Alesandru Popu. Nestoru Varareanu. Pretiulu unui biletu de intrare: 1 fl. 50 cr. de persóna, 3 fl. de famili'a de 2 membri, ér' pentru ceialalti, de fia-carele càte 1 fl., unu biletu de ferêstra 1 fl. 50 cr., de galeria 1 fl. Intre paus'a cea mare voru presentá p. o. publicu 12 juni, in costume nationali, jocurile istorice „Calusierii" si „Batut'a".

(C o n s c r i p t i 'a p o p o r u l u i.) In S i b i i u, care numera 19,684 locuitori, acesti'a se impartu dupa natiunalitate asia: 12,010 Germani, 3964 Romani, 2681 Maghiari, restulu e de diferite natiunalitati, intre cari si 200 Tigani. M e d i a s i u l u are 6499 locuitori, intre cari 3410 Germani, 1931 Romani, 743 Maghiari, 222 Tigani si 193 Evrei. O r a s t i 'a are 6140 locuitori. In comitatulu C l u s i u l u i au fost la 31 Dec. 1880 — 168,412 locuitori, la 1870 erau 177,694, prin urmare poporatiunea a scàdiutu cu 9282 suflete. Asemenea s'a constatatu, cà in Secuime poporatiunea a scàdiutu in modu insemnatu in urm'a emigrarei in Romani'a.

(A c a d e m i 'a R o m a n a.) La concursurile premieloru: Heliade-Radulescu, Lazaru si marele premiu Nasturelu Herescu, pe anulu 1881 s'au presintatu urmatórele opere: Despot-voda, legenda istorica in versuri, de V. Alecsandri; opere complete, vol. IV. Poesii, de V. Alecsandri; Cuvênte din betrani, de B. P. Hasdeu, 4 vol.; Resbóiele dintre rusi si turci, si inriurirea loru asupra tieriloru romane, de A. D. Xenopol. 2 vol.; Tiér'a nóstra schitie economice asupra Romaniei, de P. S. Aurelianu editiunea a dóu'a, I vol.; Studie asupra constitutiunii romaniloru, fascic. I—III, de G. G. Meitani; Dictionaire d'éthymologie dacoromane par A. de Cihac I vol.; Memoriu asupra causeloru mortalitatii poporatiunii romano-crestine in raportu cu ceea de ritu mosaicu, de dr. M. Roth I vol.; Notitie economice asupra taiarii paduriloru din tiéra, de P. S. Butonescu, Remus, I vol.; O pagina din istori'a contimporana a Romaniei, de dr. I. G. Istrati I vol.; Istori'a lui Herodot, tradusa si adnotata de Gr. Sutiu, cartea IV; Despre legume, de Nicolau Avram, I vol.; Distantiometru, inventatu de B Pisone; Probe de traduceri din Plinius secundus au intratu trei.

Academi'a romana s'a ordinara in siedinti'a dela 9 Ianuariu a luatu cunoscintia de doue epistole ale Casei Egger-fréres din Vien'a, prin care 'i se propunea a cumpara: o diploma a principelui Transilvaniei Andreiu Batori cu pretiulu de 75 galbeni si o cupa vechia de corn, cu armele Moldovei pe pretiulu de 325 livre sterling. Dupa o discusiune, la care au luatu parte d-nii Ioan Ghica, Hasdau si Urechia, propunerea a fost respinsa. Diploma fusese tramisa Academiei in originalu, ér cup'a intr'o reproducere fotografica.

[E p i d e m i 'a d e v e r s a t u.] In septeman'a dela 30 Ianuariu pêna la 5 Februariu s'au bolnavitu de versatu 51 de persóne si 4 au muritu; asia dér' s'au bolnavitu cu 2 insi si au muritu cu 9 insi mai puçini cá in septeman'a anterióra.

(C u r s u r i s u p e r i ó r e p e n t r u f e m e i.) O asociatiune, care dispune de resurse insemnate a instituitu la Petersburg cursuri superióre pentru femei. Aceste cursuri se impartu in doue sectiuni, sectiunea sciintieloru; chimia, fisica, botanica zoologia, matematica; sectiunea literiloru, istori'a vechia, istori'a rusésca, filosofi'a, literatur'a universala, literatur'a rusa, economi'a politica. Aceste cursuri duréza trei ani. Au fost urmate in 1879 —1880 de 789 studente. Numerulu eleveloru este acum de 840, din care 799 domnisióre, 38 femei maritate si 3 veduve. Midiloci'a cheltuieliloru este de 212 lei de persóne pe anu, fia-care eleva platesce 200 franci pe anu.

(U n u o b i c e i u a n g l e s u. Cetimu in „le Figaro": „Suntemu intrebati:

„Candu unu barbatu intelnesce la plimbare pe o femeia din societate, pe care 'o cunósce, trebuie 'o salute?

„In Franci'a este obicinuitu, cá barbatulu se salute celu d'antaiu, cu conditiunea inse, ca relatiunile se fia regulatu stabilite.

„In Angli'a acést'a cestiune a fost adesea discutata si s'a otaritu, cà ori-ce intimate ar' esiste intre unu barbatu si o femeia din societate, densa trebuie se salute mai antaiu, cá se autoriseze, se fia salutata."

(S p r e o r i e n t a r e.) Consumandu-se prim'a editie a diarului humoristicu satiricu „Caliculu," s'a dispusu a dou'a editie, care se va efectui pêna in 30 Ianuariu vechiu. Acei P. T. Domni abonati, cari n'au primitu primulu numeru, suntu rogati a fi cu indulgintia pêna la acelu terminu.

Administratiunea „Calicului."

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 8 Februariu st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	109.50	Imprumutulu cu premiu ung.	101.25
Imprumutulu cailoru ferate ungare	126 —	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	107.50
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	83.40	Rent'a de harthia aust.	72 95
dto. (II-a emissiune)	101.—	„ de argintu „	74.10
dto. (III-a emissiune)	86.80	„ de auru „	89.45
Bonuri rurale ungare	96 50	Losurile din 1860	130.75
dto. cu cl. de sortare	95.50	Actiunile bancei austr.-ungare	815 —
Bonuri rurale Banat-Timis.	95.50	„ bancei de creditu ungare	263.—
dto. cu cl. de sortare	93.75	„ bancei de creditu austriace	287.50
Bonuri rurale transilvane	94.—	Argintulu in marfuri	—.—
„ croato-slav.	97.—	Galbini imperatesci	5 55
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	94.75	Napoleond'ori	$9.37^1/_2$
		Marci 100 imp. germ.	57 90
		Londr'a	118 80

Cursulu Bursei de Bucuresci

dela 25 Ianuariu/6 Februariu 1881.

Valori	Dobanda	Scadenti'a Cupóneloru	Cerute	Oferite
Oblig. rurale convertite	6%	23 Apr. 23 Oct.	$88.^1/_2$	89.—
Imprum. Oppenheim	8%	1 Ian. 1 Iul.	109.—	110.—
Oblig. domeniale	8%	idem	$103.^5/_8$	104.—
„ Cred. fonc. rurale	7%	1 Iul. 1 Ian.	$99.^1/_2$	100.—
„ Cred. fonc. urban	7%	idem	94.—	$94.^1/_2$
Imprumutulu comunei Bucuresci	8%	1 Iul. 1 Ian.	$101.^1/_2$	102.—
Act. càilor fer. romane	5%	1 Iuliu	56.50	
Oblig. nóue ale statului	6%		93.—	$93.^1/_2$
Actiele Bancei Romanii		1 Ian. 1 Iul.	568.—	575.—
Dacia, cump. de asig. Act. (fr. 500)	8%	1 Ianuariu	220.—	230.—
Losuri municipale (lei 20)			28.—	$28.^1/_2$
Renta romana	5%		78.—	$78.^1/_2$
Argintu contra auru			$101.^1/_4$	$101.^1/_2$

Editoru: Iacobu Muresianu. Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.